

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

2 de finitione tutelæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

tamen nomen D. Hieronymus ei adseribit qui patre & matre quoque caret.

6 ¶ At qui in locum parentum, intra eam ætatem substituuntur, ut curam habeant personarum pupillorum, & bonorum eorum, tutores dicuntur, quasi tutores, *de tutel. ap. Instim. Pla. lib. 15. de legib. l. tutoris præcipuum officium. de admin. tutor. lib. 26. P. tit. 7. l. fin. eod. tit. C. & munus ipsam, quod gerunt & officium, tutela. Quanquam & ad aliam ætatem, sed tamen minus proprie transferatur appellatio tutoris & tutela: nam ratione generis, alis significationis nominis tuitionis, quicumque etiam alios, quam impuberes defendunt & tuentur, dici possunt tutores, ut & aliquando eo nomine curatores significantur, cuiuscumque generis; & tutela pari modo appellatio generis alis esse potest, ad omnem defensionem, quam idoneus pate fam. faceret, *l. generaliter ut de administ. tut. lib. 26. P. tit. 7.* Sic tutelam corporis dixit Florentinus Iulianus *l. 3. de inst. & iur. Et Cicero pro Murena, & Cæciliæ, mulieres ait fuisse olim in perpetua tutela, propter infirmitatem consilii. Nam, ut ait Lilius *lib. 34. maiores nostris voluerunt, eam nihil neque; priuati negotii sine tutore agere. Nunc porro non de illa generali defensione, sed impuberum, instituta est nobis tractatio.***

7 ¶ Cura autem si placuerit tutelam hanc personarum introducere, audiamus rationes. Prior itaque ex naturali hominum mutua coniunctione pendet: cum enim natura cognationem quandam inter omnes homines constituerit, *l. 3. de inst. & iur. P.* interest etiam hominis alium ope egerem affici beneficio, *l. seruus ea lege, de seruis export. in P. & 2. officior. Cicer. explicat.* & a sapientioribus imprudentes regi. Sicut enim a sibi perioribus pendente inferiora prouidentia & tutela diuina. Sic inter inferiora qui sibi prospicere nequeunt, ab aliis regantur, aliusue subiciantur ad eorum, & que illorum sunt conseruationem, expedit. ¶ Sic Plato *lib. de regno, vel in ciuili curatore diuinum, & humanum constituit curatorem; & tu. sum. curationem humanam in eam que inuitis & eam que uolentibus, prospicit & imperat, diuidit. Imperat inuitis etiam publice Rex & tyrannus, sed Rex ut plerumque uolentibus, iste autem semper: euentibus uero. ¶ In priuata cura ratione dominus & tutor prospicit, sed ille ferre ex arbitrio, hic ex legis præscripto, & ut pater filiis, & Rex bonus subditis. Si recuset autem pupilli & inuiti subiciantur: & proinde D. Paulus dixit, *ad G. l. c. 2. Quanto tempore heres paruulus est, nihil differi a seruo, cum sit tamen aominus omnium honorum sed sub tutoribus quoad & curatorem est usque ad tempus præsentium a patre. Habenturque tutores quod pertinet ad prouidentiam pupillarem loco dominorum, ex eisponso Pauli *l. C. l. tutor qui tutelam 28. de admin. tut. lib. 26. P. tit. 7.* Et naturalis iuri conueniens est, ut illi qui per se ætatis non sunt, alterius tutela regantur, *§ si de Attil. tut. Sic Cicero *l. offic. ut tutela, sic procuratio reip. ad util. eorum, qui commissi sunt, non ad eorum quibus commissi gerenda est. Quod & de curatorem dictum fuisse intelligo, qui & dati uidentur, ut ope fieri autem, qui per ætatis infirmitatem rebus suis pertractandis uel sibi non sufficiunt, d. *l. quod si forte 14. §. pen. de sol. P. l. non quasi ipsi iure 4. §. si rem p. ill. sal. for. in P. aut propter consilii seu mentis inopiam §. si furiosus, de curat. lib. 1. Instim. tit. 23. l. consilio, de curat. fur. C. §. Solent & idcirco parentes, quibus data est libera potestas deligendi filiis suis tutores, qui post mortem eorum paternam hoc officium præbeant, eligere amicissimos & fidelissimos, ut scribit Paulus, *l. amicissimos 39. de excus. tut. lib. 27. P. tit. 1.* Lexque & mores pariter ab hoc officio maximam fidem reponunt. Quamuis enim quæritum fuerit cum maxima controuersia & dilceptione seniorum & sapientum, de gradu & ordine officiorum in homines: conueniebant tamen facile, constabatque ex moribus populi Romani, primum iuxta parentes locum tenere debere pupillos fidei, tutelaque nostræ creditos: secundum eos, proximum locum clientes habere, qui sese itidem in fidei patrociniumque nostrum dederunt: tum in tertio hospites: postea, cognatos, affines, ut est apud Aulum Gellium *lib. 5. c. 13.* Et Plato *lib. 11. de leg. Quæ sit in am, inquit, maronæ tutatur, & qui de legum custodia, id est de magistratibus, tutorem obseruare iussus est, non minus orphanos, quam si genuisset eos, diligat, neque res illorum secus, quam suas gubernet, imo etiam affectu ammi melius.******

¶ Quod sit, & ut omnis suspicio finitira debeat in hac administratione & potestate tolli, decretumque sit, sibi alendum tantum pupillum & apud eum, de cuius fide non dubitetur, ex affectionis uel opinioque propensa ratione, *l. 1. & 2. ubi pup. educ. deb. in 12. P. l. 1. & 2. de alimen. pupill. præst. an. ¶ Altera ratio tutelam pu-*

pilli mores respicit: quod inter sit reipub. bonos habere ciues & probos, & idcirco in iuuenili ætate eruditione proba informari, ut tales in uis euadant, qui reipub. auxilio & honori sint. Illud autem congruentius assequi non possumus, quam præficiendo impuberibus rector: em domesticum, nempe patre orbatis, alii qui eorum curam obeat: datur enim potissimum persona, *§ datur, de excus. tut. cum siml. & postmodum ab impuberum procuratore pupillum in tutam bonis moribus & disciplinis, uel artificio, *l. cum plures, §. cum tutor, de adm. tut. l. si. C. de alimen. pup. præst. imo & pupillam olim liberalibus disciplinis erudiendam tradere moris erat, *l. qui filium, ubi pup. educ. deb. in P.* easque pupillis imputat expectas, ueluti legitime factas tutor, *l. 2. de a. end. l. b. l. 2. de alimen. pup. præst. ¶ Omnis ætas, inquit Concilium Toletan. in can. omnis ætas, 12. q. 1. ab adolescentia in malum prona est, ideo si aliquis in clerico pupilli existunt, sacerdotali tutela foueantur, ut & uita eorum a criminibus intacta sit. ¶ Res eorum ab iniuria impiorum. ¶ Tertia ratio prospicit rebus per tutorem administrationem. Melius enim, inquit Iustin. in *l. si. §. sum autem filium, uersu melius, de bon. qua liber. C. si. micta potestate aliteris, iuueniles coarctare calor: ne cupid. ni. dediti tristem sentiant exitum, qui eos per dispersum sequitur parimonium. Meliusque est prospicere & occurrere periculo ab alienationis illicitæ patrimonii, quam post dispersum restitutioni in integrum operam & auxilium impartiri, *l. si. in quib. restit. non est neces. l. 1. quan. lic. sine iud. se uind. Et interest reipub. ne quis re sua male utatur: §. si. de iis qui sunt sui uel alie. iur. l. 2. eod. in P. l. seruus, §. pub. iud. de Proc. in P.* nam bonum publicum respicit conseruatio rerum, ut in uisucapione obseruatum est *l. 1. de uisucap. in P. ¶ Quæ ratione legitimus, Quintum Pompeium prætorum uisucapum, Quæ Fabii Maximi filio de generi bonis interdixisse paternis. Neque in tanta ciuitate qui illud decretum reprehenderet inuentum fuisse. Dolenter enim, inquit Val. Max. *lib. 3. c. 5. homines ferebant, pecuniam, qua Fabia genis splendore seruire debebat, flagitiis deiecit: sic quem nimia patris indulgentia herodem eliquerat, publica seruitas exheredauit. Scribit & Dio *l. 54. sius lib. 57. circa fin. Tiberium Cæsarem Senatori cuidam luxuriose uiuenti tutorem quasi esset pupillus dedisse. Vlp. in tit. 11. Tutores, inquit, constituntur tam masculis, quam feminis: sed masculis quide impuberibus dicitur, propter ætatis infirmitatem: feminis autem tam impuberibus, quam puberibus, propter forensium rerum ignorantiam.*******

De Finitione Tutelæ, Cap. 2.

- 1 Tutela quid.
- 2 Tutoria uis ad quid cogat.
- 3 Tutor inuitus sit, & inuito datur, eod. Curator non utique.
- 4 Tutela, quare potius potestas in capite libero, quam in caput liberorum dicatur.
- 5 Tutor uel curator seruus esse nequit, nec seruus datur.
- 6 Tutoris auctoritas quid, & quare concessa.
- 7 Tutor rerum & personarum curam habet pupillorum, curator potissimum rerum.
- 8 Auctoritas tutoris in quibus negotiis pupillorum non exigitur, & exigatur.
- 9 Auctoritas tutoris esse debet presentis & intelligentis tutoris, raturamque habentis.
- 10 Auctoritas & consensus tutoris duo sunt, que separari possunt.

Tutela, est uis & potestas in capite libero, ad tuendum eum, qui propter ætatem se defendere nequit, iure citius data uel permissa, *l. de intel. in P. §. est autem tutela eod. ap. Instim. Quæ finitio Seruii l. C. est absoluta, totam substantiam definiti continens, totiusque materiam & formam tractationis tutore seriem. ¶ Vim in primis habet cogentem tutela, quia & inuitus fit tutor, §. sed ex his, de Attil. tut. apud eundem. Vlp. l. 1. de administ. tut. lib. 26. P. tit. 7. & inuitus accipit tutorem, Vlp. nec non 6 de tut. & cur. da. ab his & c. eod. lib. tit. 5. Et ideo ille, si se non excusauerit a tempore quo sciuerit se datum, etsi non gesserit, obnoxius est tutelæ, *de tut. l. 1. tutor, 19. & l. si scilicet 8. de administ. tutor. lib. 5. C. tit. 38. quidam decedens 6. §. si. eod. tit. in P.* hic autem nec libi eligere tutor: potest, *l. 2. tut. in P.* in quo differet a pubere, qui curatore potest sibi deligere, *l. 3. si pupillus, eod.* Etsi cogatur aliquem accipere, §. item in ut. tit. de cur. ap. Instim. Proinde gesta a tutoribus perinde rata sunt, ac si a dominis ipsis maioribus factis pupillis gererentur, siue eum per iudicio, siue cum comodo illorum fiant, *l. cum plures, §. 1. de admin. tut. in P.* Vltimo adeo, ut facta & negligentia tutoris, pupillus immeritus*

alioquin priuatur delata sibi & debita successione: tenetur tamen idem tutor damnatum omne pupillo restitueret, l. Polla, §. si de iis quibus videtur. C. l. tutoris vel curatoris culpa, de administr. tuto. lib. 5. C. Eoque pertinet actio tutelae, de qua, si Deus permiserit postea. §. Dicitur. ¶ In finitione potestatem in capite libero tutelam esse, vt a feruili, de qua suo loco, differre intelligamus. Et, vis & potestas in capite libero hic, loco generis sunt: Nam non solum pupilli liberi sunt sub potestate, sed etiam filii alii, vt diximus, & vxor in potestate mariti. Reliqua, ad tuendum eum, & loco differentiarum sunt. Dixit autem in hac finitione Seruius, in capite libero, non vt alii volunt, in capite libero, sicut Theophilus exprimit in §. atq. in primis, de tut. lib. 1. Inst. tit. 13. In eo enim minus dixisse, quam Seruii finitio apud Vlpia. & apud Iustin. referat Vlp. l. de iur. in P. §. 1. eo. ap. Inst. videtur: sicuti & in eo quod non meminit in ea finitione de data, sed de permisa tantum tutela. Verba Theophili haec sunt. *Tutela est. vt Seruius defuit, ius quoddam ac potestas in liberu caput data, & ad tuendum eum inuicem a, qui per atatis imbecillitate se defendere nequit. iure cuius per-*

4 *missa.* ¶ Dico igitur ¶ latius patere verba in libero capite, quam in liberam caput: quia & qui tutorem seu curatorem accipit, liber vel statuliber, non seruus esse debet, l. si qui, & l. si impuberi, de tutor. & curat. dat. ab his, & c. in P. & qui tutor curatore etiam datur, l. in feruili conditione, qui da tut. vel cur. poss. C. Nam ius, qui ferui sunt, satis prospectum est dominica potestate, tutelaque eorum penes dominos est, l. 1. de iis qui sunt sui vel alien. iur. l. item ap. Laboon. §. prator ait, de iur. in P. eamque oportet manere dominis imminutam, l. 2. d. tit. de iis qui, §. pen. eod. ap. Inst. Si autem seruum liberis suis tutorem relinquit, intelligitur quoque ei libertatem reliquisse, §. 1. qui testam. tutor. dar. poss. ap. Inst. nam concessio consequente, & antecedens, quo ad id perueniri potest tantum, concessum existimamus, §. idem iuris, quibus ex caus. manus. non lic. l. fin. de offic. eius cui manda. est iurisd. in P. Nisi quis eum seruum tutorem dederit, quem liberum existimat: tunc enim nec liber nec tutor erit, l. quis tutorem, de test. tutel. in P. ¶ Adiciuntur ¶ finitioni, *ad tuendum eum.* & c. Hinc tutores a tuendo dictos monuit: ruitio autem est auctoritas ea ratione & contemplatione concessa vt toties adhibeatur, quoties opus est: haec eq; in potestate consistit, etsi in actum non perueniat tuitionis: id est, etsi non interponatur. Potest namque aliquando ad eum modum compositum esse patrimonium pupilli, vt interpositione auctoritatis non indigeat l. qui tutor negotia pupilli, eod. Auctoritatem autem praeberet nihil aliud est, quam probare quod geritur, Paul. l. 3. eod.

6 ¶ Quem ¶ defendit principaliter & tuetur tutor, pupillus est, §. datus, de excusa. tuto. §. certa, qui test. tut. dar. poss. accessorie quoque & eius res, vt necdeductis reb. eius vel certis testamentis dari possit, Vlp. in l. certarum 12. cum 3. seq. de testament. tut. lib. 24. P. tit. 2. iuncta l. propter litem 24. §. fin. de excusa. tut. lib. 27. P. tit. 1. Qua nota etiam differt tutela a curatela, quod illa & vniuerso patrimonio etiam detur: illa autem, & certarum patrimonii possit esse, §. item inuisi, de cura. & §. certa, qui test. tut. dar. poss. l. & si ad species curator datus sit, rem prep. sal. fo. in P. Et in summa, tutor omnibus quae nocere vel damno esse possunt pupillis, si gesta vel contempta, negligenterve perpetrata fuerint, adesse debet.

7 ¶ Colligimus ¶ autem contraria conclusione, in his quae minor sine incommodo gerit, & quae fiunt cum suo compendio, non valde necessario aut omnino ad actum firmandum non exigitur tutoris auctoritatem, §. 1. de auct. tut. §. pupillus, de inutil. stipul. l. contra iuris regulas, de pactis P. l. Iulianus, §. si quis a pupillo, de actio. emt. P. l. 1. & 2. de auct. tut. pres. lib. 5. C. tit. 54. Cuius l. obligari, l. 9. de auct. tut. in P. vt pote cessante ratione tutelae, l. adigere, §. quamuis, de iure patron. c. cum cessante, de appellatio. apud Gregor. quae ad defendendum & tuendum inducta est. Neue quod in fauorem illorum constitutum indultumve est, in eorundem conuertatur iniuriam, l. quod fauore, C. de legibus. In Adaphoris tamen & dubiis actibus, num utilitas vel incommodum gerentibus pupillis possit accedere, satis erit iuxta legum praescripta, non pupillis solis fidere, qui specie apparentis commodi possent ex consequentia damnis inuolui, sed in his intercedere & praerire tuto. is auctoritatem. Veluti si de adeunda hereditate agatur, §. neque tamen, de auct. tut. l. obligari, §. 9. pupillus, eod. P. l. potuit, C. de iur. delibe. l. pupillus si fieri potest, de acq. hered. quae videtur opipara & locuples, cum tamen possit habere caecum & latens res alienam, vel litium & expensarum inexplicabiles labyrinthos. Interest autem minorum sumtibus & li-

tibus non vexari, vt Vlpianus tradit, l. minorib. 25. ann. l. 6. de min. 25. ann. lib. 4. P. tit. 4. Quod & de aliis actionibus iudicialibus instituendis rescriptum esse Iustiano, l. claru. 4. de auct. pres. lib. 5. C. tit. 50. facit l. 1. & 2. qui leg. pers. stan. in iud. hab. lib. 3. C. tit. 6. l. vniuersis, v. qui tuto. dar. pos. lib. 5. C. tit. 44. Cum cauius, inquit, & melius sit, cum suasionem perfectissima & responsa facere minores, litemque inferre: ne ex sua imperitia vel inueni calore, aliquid vel dicant vel accant, quod si fuisset prolatum vel non exprefsum, prodesse poterat, & a deteriore calculo eos eripere. Quocirca negotia quoque, quae cum animi iudicio fieri debent, non mirum erit requirere tutoris quoque auctoritatem, l. in negotiis contrahendis, & l. pupillus velle, de reg. iur. Excepit quatuor casibus notatis ab Accursio in §. nec tamen, in verbo, nec vllum, de auct. tut. in quibus fine tutore & curatore, minor iudicium subit, si agatur de toto violato, l. si maritus, §. lex ad l. Iul. de adult. in P. si de momentanea possessione, l. momentanea, qui leg. pers. stan. in iud. hab. C. l. 1. si per vim vel alio mod. C. si de interdicto de libero homine exhibendo, l. quod lex, §. sed etsi mulier, de lib. homi. exhib. in P. si venia aetatis impetretur l. 1. & 2. de iis, qui ven. ata. impetra. Quae tamen magis ad adultos quam pupillos mihi pertinere videtur excepta momentanea possessione. ¶ Ceterum ¶ auctoritas praesentis & intelligentis est tutoris, qui gratum ratumque habet quod agitur per pupillum in praesenti negotio, l. 1. §. si, l. 3. l. non multum interest 14. & l. obligari, §. si de auct. tuto. in P. §. tutor autem statim, eo. ap. Inst. vel statim fere postea, l. si quis mihi, §. instum, de acqui. hered. nam post aliquam negotii gestit temporis intercedendum adhibitus consensus non facit auctoritatem, d. §. tutor autem, de auct. tutor. cum similib. ¶ Consensus ¶ autem sine auctoritate est in his, in quibus minor nihil agit, sed ipse tutor: vtrumque tamen & auctoritas & consensus, partem faciunt administrationis.

De officio, cura, & administratione tutorum. Cap. 3.

- 1 In omni tutela & cura considerantur res, persona, & gesta: quomodo.
- 2 Tutoris auctoritas, quando in acquirendis reb. exigitur pupillo.
- 3 Tutores & curatores an pro pecuniis pupillorum ad vsuras non praebitis, vsuras aut quid praestent vel pretium ex alio pecuniae debitorum illorum.
- 4 Tutores & curatores esse appetunt, qui prada gaudent, non boni.
- 5 Tutoris & curatoris officium in conseruandis reb. minorum, vel pupillorum quale. Tutor repertorium ante administrationem facere debet, & nisi faciat, in quo tenetur eod.
- 6 Tutor repertorium subio debet gestioni facere ephemeridem, vbi rationes conscribat, recepta & expensa, quas edat finita administratione.
- 7 Tutori remittere non potest pater rationum redditionem.
- 8 Gesta per tutorem non confecto inuentario, pro pupillis, & contra tolerantur.
- 9 Tutor rescicere potius, & conseruare res & adificia pupillorum debet, quam noua incoare.
- 10 Tutoribus non conceditur administratio, nisi satisfactam rem pupilli saluam fore, exceptis testamentariis.
- 11 Tutoria satisfactio quibus remittatur. Satisfactio iustoria quid, eod.
- 12 Tutores hodie etiam sine satisfactio in Gallia administrant.
- 13 Tutor ne publica velligalia conducat, defendat pupillorum res, & pro eis agat.
- 14 Tutor reb. pupillorum debet diligentiam illam, quam suis bonis paterfam. adhibet.
- 15 Pupillorum & minorum res quomodo, & qua forma, & quando vendi possunt.
- 16 In alienatione rerum minorum requiritur causa.
- 17 Item 2. auctoritas veri tutoris. Tutor sibi auctoritatem, cum pupillo gerens negotium, non praestat directo, eod.
- 18 Item 3. alienatio rerum minorum exigat auctoritatem iudicis, & que sit illa. Sine decreto iudicis vendita pupillus repetit cum fructibus, etiam non restituito pretio, nisi in quantum locu. letor, eod.
- 19 Decreti iud. cis vim habet, in alienandis reb. minoru rescriptum principis: prae scrip. no post 25. ann. quinqu. unis, aut 10. vel 20. licet